GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 15.

W NIEDZIELĘ DNIA 19. LUTEGO 1809.

Z Wiednia d. 11. Lutego.

D. 7 b. m. odprawione zostały doroczne exekwiie za ś. p. Nayiaśnieyszą Cesarzową Eleonorę z domu Xiężniczkę Mantuańską, iako założycielkę gwiazdzistego orderu damskiego, tudzież za zmarłe tegoż orderu damy, na których znaydowała się Nayiaśnieysza Cesarzowa, iako naywyższa protektorka tego orderu, wraz z Arcy Xżniczką Beatryxą i przytomnemi tu damami.

W C. K. woysku zaszły co do osób następuiące odmiany:

A. Podwyższonemi zostali: Na pułkowników, Podpułkownicy: Csivich de Rohr od reg. Ogulinera; Pulski i Pechy od korpusu indzynierow, i Stanisławich od batalionu Tschaika. Na podpułkowników: Majorowie Zierwurz od załogowey artyleryi; Milanes, Bonomo i Frantischek od korpusu indzynierow, i Rodich od reg. Ogulinera. Na Majorow, Kapitanowie: Hohensenner od batalionu Tschaika; Dörre, Maurice Hambucher, Ennhuber De Traux i Kinski od korpusu indzynierow; Medwey, rotmistrz od Hessen-Homburg huzarow, i Bayer de Heidelberg, rotmistrz od Szeklera huzarow.

B. Przywrocony do służby został: Pensyonowany Podpułkownik Schaffer, iako dowodzca domu inwalidow w Pettau.

C. Przeniesionemi zostali: Majorowie: Widmayer, od 2go Wołoskiego do Ogulinera regimentu; Rom, od Alwinzego do regimentu Gradiski; Nowak, od Weidenfelda do regimentu Broodera; Kolb, od Czartoryskiego do 2go Wołoskiego regimentu; Melchior, od Colloredo do regimentu Czartoryskiego, i Chapui, od Straucha do regimentu Beaulieu.

D. Otrzymali wysłużone pensye: Pawich, 1wszy major od regimentu Gradiski, z tytułem podpułkownika; Spornmacher, kapitan od regimentu Strasolda; Richter, od Hohenzollera lekkiey konnicy; Lusencki, rotmistrz, od Węgierskiey gwardyi, i Logdmann od Kordonu; wszyscy z tytułami majorow.

E. Oddalili się z służby: Crossard, kapitan od Mitrowskiego, i Rado, od Kienmayera huzarow; oba z tytułem majorow.

F. Umarli: Boszowski, jenerał major; Schröckinger de Neudenberg i Homburg, pensyonowani jenerałowie majorowie; Rudnay de Rudno, pensyonowany pułkownik; Bukowina de Liebstadt, podpułk. od 2go Banal re-

gimentu; Dietz de Treunfeld, pensyonowany podpułkownik; Homonay, major od Hessen-Homburga huzarow; Jsing major od fur woyskowych; Baldau, Suchy de Weidenfeld i Klar, pensyonowani majorowie; Balogh de Galantha, tytularny major.

Dzisieysze gazeta dworska zawiera pod artykułem z Turczech, co następuie:

D. 5 Stycznia podpisany został pod Dardanellami pokoy między wysoką Portą i Anglią przez Angielskiego ambassadora, P. Adair i Tureckiego pełnomocnika, Hakki effendego. Wszystkie porty Ottomańskiego państwa są zatem znowu dla Angielskich okrętow otwarte. Wiadomość o ważnym tem zdarzeniu rozesłaną została do wszystkich handlowych miast Tureckich w Europie, Azyi i Afryce, i spodziewać się należy, iż rozpocznie się wielki handel z głownemi miastami Lewantu i że cena osadowych towarow znacznie się zniży.

Wspomniona wyżey gazeta dworska umieściła następuiący artykuł z Hiszpanii:

Dwudziesty dziewiąty biuletyn woyska Francuzkiego w Hiszpanii.

"*W Waladolidzie d.* 16 *Stycznia* 1809. — D. 10 Stycznia głowna kwatera Xcia Belluny (Marszałka Wiktora) znaydowała się w Aranjuez. Na wiadomość, że pobite w Tudela woysko Hiszpańskie zgromadziło się znowu w okolicach Kuenki i zmocnione zostało nowym rekrutem z Granady, Walencyi i Murcyi, osądził Krol Hiszpański za podobne, iż można zwabić bliżey nieprzyiaciela. Tym końcem kazał cofnąć wszystkie oddziały woyska, które postąpiły były do gór Kuenki z drugiey strony Tarancon i Huete. Hiszpańskie woyska postępowały za cofaiącemi się oddziałami. D. 12 obrały sobie stanowisko w Ucles. Xżę Belluny postąpił potem naprzod do Tarancon i Fuente de Padronaro. D. 13 wyruszyła dywizya Jenerała Villate z przodu przeciw nieprzyiacielowi, gdy tym czasem zaskakiwał mu Xżę Belluny z dywizyą Jenerała Ruffin przez Alcazar. Jak tylko Jenerał Villatte postrzegł Hiszpanow, przyśpieszył marsz i przymusił do ucieczki 12 do 13,000 Hiszpanow. Usiłowali oni w prawdzie cofnąć się przez Carascosa do Alcazar, ale iuż przeciął im był drogę Xżę Belluny. Dziewiąty regiment lekkiey piechoty, 24ty i 96ty liniowey wstrzymały naieżonym bagnetem uchodzącego nieprzyiaciela. Hiszpanie złożyli broń; zabraliśmy 300 officerow, 2 jenerałow, 7 pułkownikow, 20 podpułkownikow i 12,000 żołnierzy w niewolą. Zdobyliśmy 30 chorągwi i całą artyleryą. Nieiaki Wenegas, który dowodził temi woyskami zabity został.

"Ciągle ściganemi są Anglicy w Galicyi. Wyparci z Lugo udały się ich 3 części do Koruny, a 4ta do Wigo, gdzie maią przewozowe statki. Xżę Dalmacyi (Marszałek Soult) poszedł do Koruny, a Xżę Elchingen (Marszałek Ney) do Wigo.„

List z Bajony pod d. 19 Stycznia wyraża:

"Anglicy uciekaią częścią do Koruny, częścią do Ferrolu.

"Miasto Koruna dzieli się na dwie części, z których iedna nazywa się nowem, druga starem czyli niższem miastem. Ostatnie leży na małym ięzyku ziemi, który morze oblewa aż do wyższego czyli nowego miasta, i oba łączą się murem. Nowe miasto leży na odnodze góry i broni go cytadela. Port Koruny iest bardzo piękny; znayduie się w półwyspie na wniysciu do odnogi Oceanu, ciągnącey się do lądu aż do Betunzos, i ma kształt półxiężyca. Na obu iego końcach znayduią się zamki S. Klary i S. Marcina i wysepka, która zasłania go od północnego wiatru. Wniyście do

porto zasłaniaią szańce St. Armaro i St. Antonino, z których ostatni zrobiony iest na skale, góruiącey razem nad portem i częścią przedporcia. Ludność Koruny wynosi tylko 4000 ludzi.

"Ferrol iest iednym z naysławnieyszych w Europie i od połowy wieku 18go naylepszym portem. Przed rokiem 1752 Ferrol był tylko miasteczkiem zamieszkanem od rybaków; z wolna przerobiony został podług regularnego planu na obszerne miasto, którego ludność codziennie wzrastała. Port zasłoniony iest przeciw wszelkim wiatrom i dla tego nader bezpieczny. Obwarowany iest redotami, z których każda ma z przodu 5, a z boku 10 4 działa; wszystkie fortyfikacye połączone są szańcem i rądlem, które zasłaniaią wewnętrzne batterye. Z tego powodu trudno będzie przeszkodzić tam Anglikom wsiędzenia na okręty.„

Wiadomo, że lud d. 14 Października w wieczor roku zeszłego znieważył i porwał z domu Rossyyskiego posła, Barona Strogonow, w Madrycie dwoch iego służących, którzy byli Francuzami. (Fałsz iednak, iak niektóre pisma donosiły, ażeby zamordowanemi byli.) Baron Strogonow opuścił potem Madryt. Gazeta Madrycka pod d. 21 Października ogłosiła następuiące oznaymienie, które razem wszędzie poprzybiiane zostało:

"Zaszłe d. 14 Października w wieczor w domu Rossyyskiego ministra, Barona Strogonow, zdarzenie iest iedno z nayniеprzyiemnieyszych, ponieważ splamioł rząd i narod Hiszpański, który od dawna szczycił się szanowaniem prawa narodow. W czasie teraźnieyszych okoliczności powinniśmy, a tem więcey Madryt szanować reprezentantow obcych mocarstw. Powody, które przywodzą względem zgwałcenia domu tego ministra, nie usprawiedliwiaią bynaymniey uchybienia winnego uszanowania iego osobie, iego familii i mieszkaniu, wszystkie one są święte, i wyrządzona im naymnieysza obelga poczytana bydź powinna za zbrodnią. Prędzey obrazić można interes mocarstw i stosunki ich reprezentantow, niżeli prywatne osoby. Za utrzymaniem i wykonaniem tey zasady, mowi naywyraźniey pelor i powaga narodow. Niechayże miasto Madryt nie okrywa się więcey podobną hańbą! Uszanowanie dla publicznych mniemań, ścisłe związki, które nas łączą z przyiacielskiemi mocarstwami i narodowy nasz charakter za nadto są znane, ażeby potrzeba ieszcze przywodzić polityczne powody do zachowania prawa narodow. Lud, który w tak okropnem położeniu zadziwił świat swoim postępkiem, powinien także mądrze i wspaniale postępować w sprawach wielkiey wagi, gdyż przez naymnieyszy w tey mierze błąd splami swe imie w oczach przyiacielskich mocarstw i całey Europy. Z drugiey strony junta środkowa uważać będzie z naywiększem nieukontentowaniem naymnieysze tego gatunku zdrożności, i surowo przeciw występnym postąpi. Naysurowsze kary, nawet śmierć spotka tych wszystkich, którzy wprost lub ubocznie znieważą osoby, familiie lub mieszkania obcych ministrow, lub uchyli im aczby naymniey winnego uszanowania. Kto mniemał, iż w takowych domach znaydowali się ukryci Francuzi, ten powinien był donieść o tem rządowi lub środkowey juncie, ażeby przedsięwzięła przyzwoite kroki do ich ukarania. Ninieyszy wyrok ma bydź przez radę ogłoszony i nayściśley wykonany. —— Działo się w Królewskim pałacu, Aranjuez, d. 15 Października 1808.

Hrabia Florida Blanca."

Z Peterzburga d. 21. *Stycznia.*

Onegday dał Nayiaśnieyszy Imperator, w Taurydzkim pałacu bal maskowy i faierwek dla Nayiaśnieyszych Królestwa Pruskich. Pierwsze siedem klas woyskowych i cywilnych urzędnikow, tudzież wielu kupcow zaproszonemi nań zostali. Rozdano 2000 biletow. Faierwerk zakończył się z 30,000 rac bukietem. Znaydowało się na tey uroczystości ciało dyplomatyczne, wszyscy znakomici cudzoziemcy, Xiążęta Weymar, Oldenburg i Koburg.

Tuteysi kupcy chcąc uczynić pamiętnym dzień zaręczenia W. Xżny Katarzyny z Xciem Jerzym Oldenburg, wykupili dnia tego 25 osób, które za długi na więzieniu skazane zostały. W tym samem czasie, kiedy pierwszy wystrzał z działa dał znać o dopełnionem zaręczeniu otworzyły się drzwi więzienia i zadłużeni więźnie opuścili ie z wdzięcznemi łzami.

Z Abo d. 12. *Grudnia.*

Dziś w dzień urodzin Nayiaśnieyszego Imperatora Alexandra powrocił do naszego miasta Naczelny jenerał, Hrabia Buxhewden, i wspaniały wiazd iego powiększył uroczystość dnia tego.

Z Paryża d. 27. *Stycznia.*

Wyrok Cesarski wydany pod d. 1 Stycznia w Astorga stanowi w treści:

Ośmdziesiąt tysięcy popisowych ludzi z roku 1810 maią bydź natychmiast wybranemi i na d. 1 Lutego będą do drogi gotowemi. Pięciu popisowych z każdego departamentu, którzy czytać i pisać umieią, będą do gwardyi dodanemi. Czterdziesta część wybranego w każdym departamencie ludu wcielona zostanie do karabinierow i kiryssierow, inna 40ta część do artyleryi i saperow, a reszta podzielona bydź ma między piechotę i jazdę, tak ażeby każda kompaniia piechoty, artyleryi i saperow składała się z 140, każdy regiment piech ty wraz z sztabem z 3920, a każdy regiment dragonii, huzarow i strzelcow z 1100 ludzi.

Genueńskie gazety donoszą, iż wspaniały gościniec, który kosztem J. C. K. Mci robią w Korsyce z mieysca iego urodzenia Ajaccio do Bastia, w krótce ukończony zostanie. Miasto Ajaccio otrzymało prócz tego od kilku lat wspaniały rynek, wiele nowych ulic i innych upięknień.

Powietrzny żeglarz Blanchard tchnięty został paraliżem; żyie w prawdzie ieszcze, ale iest bardzo słaby.

Przed kilku dniami Raymond i Condurier zostali przez woyskową kommissyą za potaiemne werbowanie dla Anglii na śmierć skazanemi. Na końcu Listopada r. z. mieli si zwerbowani zgromadzić w lasku Bulońskim i do Anglii przeprawić; lecz zamach ten zawczasu odkryty został.

Wczoray w południe dawał J. C. K. Mość audyencye. Imperatorsko-Rossyyski ambassador, Xżę Kurakin, oddał J. C. K. Mci list wierzytelny.

Nayiaśnieyszy Cesarz zaraz po powrocie z Hiszpanii rozmawiał kilka godzin z Rossyyskim Ministrem stanu, Hrabią Romanzow.

Pod czas ostatniey audyencyi Cesarsko-Austryacki ambassador, Hrabia Metternich, z szczególnieyszą grzecznością od J. C. K. Mci był przyięty.

Z Włoch d. 20. *Stycznia.*

Podług prywatnego listu z Wenecyi pod d. 18 Stycznia rozchodziła się pogłoska, że korpus Francuzkiego i Włoskiego woyska stanie w pobliskości tego miasta obozem, i że przysposobiano iuż dla niego żywność.

Od brzegow wyższego Renu d. 20 *Stycz.*

Zawsze ieszcze przybywaią do naszych okolic poiedyncze korpusy jazdy, powracaiące z Niemiec i idące do Besansonu i Lyonu. Dwie dywizye, za któremi idą, (Jener. Boudeta i Molitora) nie maią dotąd ieszcze rozkazu względem przyszłego swoiego przeznaczenia. Pierwsza stoi w Lyonie i około Lyonu, druga w Burgund. O dalszem marszu przybyłych z Niemiec na lewy brzeg Renu dywizyy Jenerałow Legrand i Cara St. Cyr nic także nie słychać, a pozostałe ieszcze w Niemczech dywizye pod rozkazami Xcia Auerstädt stoią w dotychczasowych stanowiskach i dopełniene są przez znaczne transporty popisowych, którzy co tydzień z Francyi przybywaią, tak iż odeszłe do Francyi wwoyska zostaną poniekąd w krótce niemi zastąpione.

Z Berlina d. 24. *Stycznia.*

Bal, który kupcy miasta Rygi dali dla Nayiaśnieyszych Królestwa naszych kosztował 36,000 rubli. W sali do tańca stały naczenia z kwiatami, drzewa trześniowe z doyrzałem owocem, &c.

Sławny nasz Astronom Bode kazał w tuteyszych gazetach umieścić co następuie. — Gdy przyiemną iest rzeczą, zwłaszcza w teraźnieyszych czasach, rzucić niekiedy okiem na światła niebieskie, zwracam przeto uwagę lubiących podobne widoki na piękne zjawiska. Dwa naypięknieysze planety Wenus i Jowisz, które od Grudnia pod czas pięknych wieczorow zdobią zachodnie niebo, zbliżaią się coraz bardziey do siebie. Wenus zacznie się d. 27 Stycznia oddalać. Jowisz zniknie z naszych oczu około końca Lutego; ale Wenus pozostanie w swoim zbliżeniu się do ziemi aż do końca Maja, iako gwiazda widzialna. Wenus pokazuie się tylko co 8 lat w tak pięknym blasku podiesień, &c.

D. 18 Stycznia był w Królewcu 24ty stopień zimna; własnie pod ow czas wyruszyły stamtąd woyska do Berlina i na w pół przeziembłe musiały się nazad wrocić.

Gdy Nayiaśnieysi Królestwo Jchmość d. 7 Stycznia z Królewiczami Wilhelmem i Augustem do Petersburga przybyli, wystąpiło w paradzie na ich przyięcie 30,000 woyska piechoty i jazdy.

Woyskowy popis, który miał bydź w kraiach Pruskich zaprowadzony i iuż był ogłoszony, został znowu cofniony, i dotychczasowy sposób rekrutowania pozostanie do dalszego czasu.

Woienny Radca Cölln, który uwięziony był w Lignic, przeprowadzony został do Glacu.

Z Monachium d. 31. *Stycznia.*

Od Dunaiu i innych rzek nadchodzą smutne doniesienia. D. 26 rzeka Jsera doszła do nadzwyczaney wysokości. Przy Zolling został most na Ammerze zerwany. Okolice Landshuta całe są zalane, a gościńcami do Kehlheim, Ratysbony, Straubing i Deggendorf nie można ani piechotą przeyśdź, ani konno iechać. Lody rzeki Ammer poczyniły w ogrodach i budynkach około Landshuta wielkie szkody. Most na Jserze w Dingolfing utracił 3 izbice i przerwana została kommunikacya z lewym brzegiem, a przy Landau 4 izbice i reszta pozostałych palow mocno są uszkodzone. Z Straubing donoszą pod d. 27 Stycznia, iż Dunay zalał wszystkie w tey okolicy płaszczyzny; gościniec aż do Parksteten iest zalany, i most przy Neüstadt zniesiony.

Z Stuttgardu d. 30. *Stycznia.*

Tuteysza gazeta dworska zawiera: Nayiaśnieyszy Król Wirtemberski został zniewolony zakazać wydawania daley peryodycznego pisma pod tytułem: *Kronika dla Niemiec,*

dla umieszczanych w nim nieprzyzwoitych i nagannych artykułow.

Z Berna d. 24. *Stycznia.*

Gazeta tuteysza przywodzi następuiącą anekdotę o szlifiersu w Bule w Kantonie Wodzkim: Człowiek ten żywił się iedynie z swoiego bruska. Za urodzeniem każdego dziecięcia był pracowitszym. Sąsiad iego ofiarował mu nie dawno pół losu loterycznego za 25 Batzow. Z początku wzbraniał się przyiąć go, ale nakoniec dał się nakłonić. Pewnego dnia szlifuiąc nożyczki, przybiega do niego posłaniec wołaiąc: wygrałeś pół losu w kwocie 8000 frankow. Pomyślna ta nowina nie sprawiła na nim żadnego wrażenia; kończył spokoynie szlifowanie swoich nożyczek. Nazaiutrz udał się do rady gminney i rzekł: " Zacni Panowie! Bóg obdarzył mnie darem, którego teraz użyć nie mogę; ale po 20 latach, gdy będę starszy i moim dzieciom potrzeba będzie obmyślić sposob do życia, będzie mi bardzo przydatny. Oto są pieniądze, po 20 latach oddacie mi te 8000 fr. wraz z prowizyą.,, Wysypał razem z swego wacka 100 fr. na stół, mówiąc: " Te pieniądze zarobiłem w pocie mego czoła i powinny mi ściągnąć błogosławieństwo!,, — Rada gminna zezwoliła na żądanie poczciwego szlifierza i pochwaliła iego plan życia.

Dla mieysc, które ucierpiały przez opadanie bałwanow śniega, nadchodzą z całey Szwaycaryi znaczne składki dla wsparcia nieszczęśliwych. W kronikach naszych nie znayduiemy od 100 lat śladu, żeby śnieg tyle poczynił szkod iak tey zimy.

O woyskach Szwaycarskich które znayduią się na żołdzie Francuzkim i Hiszpańskim nie mamy, iak tylko ułomkowe doniesienia.

Z Kopenhagi d. 30 *Stycznia.*

J. K. Mość prezydował osobiście na kapitule orderow w zamku Rosenberg i mianował wiele osob kawalerami i komanderami orderow Słonia i Danebrog.

Mowią, że Król Szwedzki przyiechał z Sztokolmu do Gotenburga,

Z Niort d. 25 *Stycznia.*

Ustawicznem deszczom i wiatrom zachodnim towarzyszyły całą noc z 7 na 8 błyskawica i pioruny. Wiele domow zostało uszkodzonych i drzewa były z korzeniami powyrywane. Rzeka Sewra wystąpiła z swego koryta i wiele okolic zalała; szczęściem wylew nie zrobił przecie więcey żadney szkody.

Z Raguzy d. 1. *Stycznia.*

Gazety Francuzkie pisały były, iż zaszła rozprawa na granicach Tureckich, iże 600 woyska Francuzkiego poszło na pomoc Baszy Haggi, którego bracia iego oblegli. Lecz inaczey wcale rzecz się ma.

Haggi nie iest baszą, ale tylko prostym bejem, który wielkie przysługi zrobił Francuzom, gdy weszli do Raguzy. Nabył prawa do ich przyiaźni, zwłaszcza nie pozwalaiąc Montenegrynom i Rossyanom pod czas oblężenia Raguzy przez kray Turecki przechodu.

Pokłóciwszy się z trzema swoiemi braćią o oyczysty maiątek, przymuszony został zamknąć się z małą liczbą swoich stronnikow przed ich zapalczywością w twierdzy Ultoro, leżącey na granicy Tureckiey między Nazenta i granicą Raguzy. W krótce Haggi byznalazł się bez żywności i własnem zostawiony siłom, wezwał zatem pomocy Francuzow,

Jenerałowie Francuzcy nie chcąc opuścić człowieka, który uczynił im przysługę, tudzież nie dozwalać zgromadzenia się Turkow w okolicach twierdzy Opus, postanowili wesprzyć go, a przynaymniey poiednać z bracią. Usiłowano po drugi raz ich poiednać, i tym

końcem wyruszył Pułkownik Godard z 700 ludzi. Przybywszy na równiny Popowy zatrzymał ich krzyk Turkow, którzy usadowiwszy się na górach, mniemali się bydź niezwyciężonemi i niechcieli przystąpić do zgody. Pierwszy ich wystrzał był znakiem do powszechnego attaku.

Strzelcy i dwa małe działa dawały ciągle z przodu ognia do reduty i ściągały na tę stronę uwagę, gdy tym czasem kompaniie liniiowego woyska zachodziły Turkom z tyłu. W krótce zobaczyli się zaskoczonemi, porażonemi i w mniey godziny cała okolica została przez nasze woyska zaiętą. Na ow czas żywność, którą prowadzono Haggi Bejowi, weszła do oswobodzoney twierdzy.

Z Madrytu d. 8. Stycznia.

Dla utrzymania porządku i publiczney spokoyności wydał Jeneralny rządca Madrytu, Jenerał Belliard, pod d. 5 rozporządzenie, w którym wyraża:

" Alkadowie dołożą starania dowiedzenia się o stanie wszystkich cudzoziemcow znayduiących się iuż lub przybydź mogących do Madrytu. Wszystkich, którzy zdawać im się będą podeyrzanemi zaaresztuią. Zdadzą codziennie rządcy rapport o tych cudzoziemcach lub przedsięwziętych przeciw nim środkach. Oprocz tego rapportu doniosą co rano rządcy o wszystkich zdarzeniach dnia poprzedniczego. Jeżeliby zaś trafiły się zdarzenia potrzebuiące prędkiego zaradzenia, tedy maią uwiadomić zaraz o nich rządcę. Korregidor, iego namiesnik i pierwsi urzędnicy municypalności maią często z patrolami chodzić po mieście. Alkadowie maią niemniey często w swoich okręgach patrolować. Dowodzca mieyscowy, korregidor i alkadowie umowią się względem urządzenia Francuzkich i mieyskich patrolow, &c. "

Z Filadelfii d. 17. Listopada.

Urodzaie w ziednoczonych stanach Ameryki bardzo tego roku były obfite; ale że trwa ciągle zamknięcie portow, i kongress zdaie się nie chciec prędzey znieść embargo, poki nie nastąpi pokoy między Francyą i Angliią, zatem nie ma żadnego pokupu na zboże. Podobnież żalą się plantownicy Karoliny, Wirginii i innych południowych prowincyy, że nie maią odbytu na swoie płody, iako to ryż, indygo, tytuń i bawełnę. Niezmierne składy tych artykułow pomnażaią się codziennie, i wielu plantownikow postanowiło zaprzestać rozkrzewiania ich, ieżeli embargo dłużey trwać będzie. Co ukradkowo bywa z nich sprzedawane iest niczem.

W zachodnio-indyyskich wyspach Angielskich panuie teraz wielki niedostatek mąki.

Zołta gorączka, która przed kilku laty kilkokrotnie w zachodnich Indyach i nad innemi brzegami grassowała, nie pokazała się Bogu dzięki od nieiakiego czasu.

W prowincyach Hiszpańskiey Ameryki urządzaią teraz wszędzie narodowe gwardye i milicye; nie ma w całym świecie bogatszey gwardyi, iak w Mexyku, gdyż znayduie się w niey wielu żołnierzy i officerow, którzy miliony posiadaią. Sądząc z ducha, który pomiędzy mieszkańcami Hiszpańskiey Ameryki panuie, nie są oni w cale skłonnemi oddzielić się od macierzyńskiego kraiu.

W przeszłym roku wystawiono tu w Filadelfii 900 nowych domow; liczba mieszkańcow wynosi iuż do 90,000. Za kilka lat miasto nasze stanie się drugim Londynem.

Miasto Kentuki, które dopiero przed 30 laty przez Europeyskich osadnikow zaczęło się budować, liczy iuż dla urodzaynych swych okolic i zdrowego położenia nad rzeką Ohio

45,000 mieszkańcow. Znayduią się pomiędzy niemi Szwaycarowie i Niemcy, którzy nay-więcey trudnią się rozkrzewieniem wina, i to przedziwnie się udaie.

Z Kassel d. 2. Lutego.

Lody i wezbranie rzek poczyniły w naszych okolicach wiele szkody. Gdy w przeszłym tygodniu wygorowała tak dalece woda, że niższe ulice zupełnie zalane i kommunikacya z przedmieściami przerwana została, udał się J. K. M, osobiście na mieysce i kazał pomiędzy mieszkańcow, którzy naywięcey ucierpieli znaczne rozdać summy. Nieiaki Schmidt na przedmieściu, który przez swoią odwagę i zręczność kilkunastu osobom życie ocalił, ściągnął na siebie uwagę Monarchy. Pytał się zaraz o iego nazwisko i posłał mu przez swoiego adjutanta znaczny podarunek pieniężny.

Z Kliwii d. 24. Stycznia.

W okolicach Nimwegi iest 72 wsi zalanych, dzieci w kolebkach pływaią po drogach, a rodzice rozpaczaią. Strata, którą ponieśli w maiątku może bydź wynagrodzoną. Starcy i dzieci na pół przeziębnieni przybywaią tu okryci kołdrami, i innemi rzeczami.

Z Nowegoiorku d. 18. Listopada.

Kongres otworzył swoie posiedzenia d. 8 b. m. w Wasingtonie i wszystko zapowiada, że będą bardzo interessuiące. Utrzymanie lub zniesienie embargu zaymuie dzisiay wszystkie umysły i będzie celem obrad kongressu. Zaraz na pierwszem posiedzeniu wniosł P. Chittenden, aby zniesione zostało, lecz wniosek iego znalazł mocny opor i do 14 dni odłożony został.

Wszystkie urzędowe papiery korrespondencyi naszego rządu z Francyą i Angliią przełożone kongressowi zostały. Rozpatrzywszy się w nich znaydzie nowe powody urazy przeciw Anglii, i wątpić nie można, że stronnicy Angielscy nie potrafią swoich proiektow przywieśdź do skutku.

W senacie wniosiono także o cofnienie embargu; lecz podobny nastąpił wypadek iak w izbie kongressu.

Teraz odbywa się po prowincyach obior prezydenta, i nie ma wątpliwości, że P. Maddisson nim będzie.

Z Lipska d. 26. Stycznia.

Dotąd nie słychać ieszcze o powrocie naszego Monarchy do dziedzicznych swoich kraiow. W Warszawie będzie zwołany seym, i zdaie się bydź rzeczą pewną, że J. K. Mość nie opuści tey stolicy aż po ukończeniu seymu, który trwać ma 6 tygodni. Pomimo nieobecności Króla panuie w Dreznie naywiększa czynność w sprawach rządowych.

Z Lauzany d. 13. Stycznia.

Wszystkie doniesienia, które odbieramy z rożnych okolic Europy, a mianowicie z Włoch, departamentow południowy Francyi i Hiszpanii zgadzaią się, że miesiąc Grudzień był nayzimnieyszy, a nadewszystko upadło bardzo wiele śniega. My doznaliśmy tego samego: upadło za pół łokcia śniegu i od 8 do 31 Grudnia codzienne bywały mrozy. Od 8 Stycznia padał przez kilka dni rzęsisty deszcz, któremu towarzyszył okropny wicher, i wszystek śnieg po górach i w rowninach stopił się. Po tak nagłey odwilży i stopieniu wielkiey mnogości śniega, obawiać się należy powodzi.

Landman Szwaycarski udzielił kantonom przez okolnik pod d. 21 Grudnia wyrok Wicekróla Włoskiego pod d. 20 Października, mocą którego obowiązani są poddani tego królestwa, wyieżdzaiący za granicę, zgłaszać się do aientow dyplomatycznych królestwa Włoskiego mieszkaiących w obcych kraiach, i okazać im pozwolenia podrożowania, &c.

DODATEK
DO Nru 15.
GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 19. Lutego 1809.

Po wydrukowaniu gazety nadesłano nam ieszcze z Wiednia następuiący artykuł:

Przy pierwszey C. K. leib gwardyi Arcier znayduie się, iak każdemu wiadomo oddział, do ktorego iedynie młodzież Galicyyskiey szlachty przyymowana bywa. Młodzieńcy ci wstępuią do tego oddziału z rangą chorążych, uczą się matematyki, biorą lekcye w umieiętnościach woyskowych, w rysunkach sytuacyi i fortyfikacyi, w historyi, jeografii i fizyce (w nayobszernieyszey osnowie) w stylu urzędowym, w ięzyku Niemieckim i Francuskim, i w innych ćwiczeniach ciała; postępuią podług gradusu swych umieiętności i dzielności w randze coraz to wyżey, i wstępnią potem do regimentow, kiedy ich edukacya w umieiętnościach zakończona bywa.

Xżę Trautmannsdorf-Weinberg, pierwszy Nadworny Marszłek, będąc oraz pułkownikiem wszystkich gwardyy, odpowiadaiąc naydobroczynnieyszey woli i myśli Nayiaśnieyszego Pana, i powoduiąc się zawsze zapałem i naywiększą czynnością do tey powszechnie użyteczney i piękney edukacyi ustawie, obrocił całą swoię uwagę na tęż, ile że ta w wielu względach tey uwagi godna iest.

Xżę ten był sam osobiście przy publicznych popisach, które dnia 21, 22, 24 i 25go Listopada w przytomności do tego delegowanych Kommissarzy, to iest JW. Jenerałow Feldmarszałkow Leitnantow Barona de Troen, Barona de Unterberger i de Strauch, tudzież w przytomności Pana de Zeiler, aktualnego nadwornego Sądowego Konsyliarza, odprawiły się, i miał okazyą do przekonania się, tak o doskonałości tey edukacyyney ustawy, iako też i o pięknych progressach młodzieży w wszystkich umieiętnościach, które każdemu officerowi dobrze edukowanemu koniecznie potrzebne są. Cesarz Jegomość odebrał z nayżywszym ukontentowaniem relacyą, przez Xcia Trautmansdorf w tey mierze Jemu uczynioną. Chciał iednak Nayiaśnieyszy Pan, ażeby to Jego ukontentowanie, iako i szacunek, który ku tey edukacyyney ustawie, i na progressa młodey szlachty Galicyyskiey w umieiętnościach ma, przez osobliwą dystynkcyą z twierdzone były; i raczył w tem celu nayłaskawiey zalecić, aby temu oddziałowi gwardyi Portret Jego wydany i w sali popisu wystawiony był; iest to łaska, która tak od nauczycielow iako i uczniow z naywiększem zapałem przyięta była. Raczył także Nayiaśnieyszy Pan przy

tey okazyi pięci gardystow, którzy się w czasie popisu naylepiey popisali, w rangę Podporuczników wywyższyc.

Z Królewca d. 23. Stycznia.

Woysko Pruskie składać się będzie na mocy politycznych stosunkow i umow z 42,000 ludzi. Gwardye wynoszą 6000, polowe regimenta 30.000, a brygady artyleryi 6000 ludzi.

Od brzegow Menu d. 1. Lutego.

Xżę Dolgoruki przybył d. 25 Stycznia z Paryża do Stuttgardu i udał się zaraz w dalszą podroż na Wołoszczyznę.

Nakazane dawniey uzbroienie ludu w Wirtemberskim królestwie cofnione teraz zostało.

Men poczynił przez wylew okolicach Bamberga, Hanau i innych wielkie szkody.

Pisma publiczne mowią, że Jenerał Oudinot powołany został od J. C. K. Mci do Hiszpanii, gdzie dowodzić ma z 3 dywisyy złożonym korpusem.

Xżę Ponte-Corvo odprawić kazał w Hamburgu exekwiie za swoią matkę, która d. 8 w Pau umarła. Wszyscy obecni w Hamburgu Francuzi, officerowie i mieszkańcy miasta znaydowali się na tym obrzędzie.

Postrzeżenia meteorologiczne na gwiazdopatrzni Krakowskiey w miesiącu Lutym 1809.

Luty.	Stopnie Barometru.	Zewnątrz ku półn. stopnie Termo.	Wewną. ku połud. stopnie Termo.	Ku północy stopnie Hygro.
	27. 1. 4	— 1. 4	— 1. 0	68
11	1. 0	† 3. 6	† 1. 5	101
	26. 11. 8	† 1. 6	† 0. 8	85
	26. 9. 8	— 0. 5	† 0. 8	41
12	9. 9	† 6. 0	† 2. 2	75
	10. 8	† 6. 4	† 3 6	95
	10. 8	† 2. 2	† 2. 2	46
13	10. 9	† 5 5	† 2. 9	63
	27. 11. 4	† 0 6	† 3. 6	87
	2. 1	† 2 4	† 2. 9	58
14	2. 6	† 6. 6	† 5. 0	65
	2. 6	† 5. 4	† 4. 3	62
	3. 3	† 3. 5	† 3 6	53
15	4. 8	† 9. 0	† 7. 1	90
	5. 4	† 7 6	† 6. 4	100
	6. 5	— 0. 2	† 4. 3	48
16	6. 6	† 5. 6	† 7. 1	55
	6. 6	† 8. 8	† 7. 8	140
	6. 1	— 1. 0	† 5. 7	47
17	5 9	† 7. 3	† 7. 8	75
	5. 4	† 8. 2	† 8. 5	119

DONIESIENIA.

C. K. Sady Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panom Pawłowi i Jozefowi braciom Bielińskim ninieyszym Edyktem wiadomo czynią: że massa krydalna Woyciecha Sulimirskiego, sprawę Zyda Jozefa Mendelsburga o summę 580 czer. zło. 8 zł. pol. 27 gr. przeciwko sobie rozpoczętą im zgłosiła, i tym końcem żałobę na dniu 18tym Listopada r. b. do Nr. 14830 przeciwko nim do tego Sądu podała, tudzież pomocy Sądowey dopraszała się. —— Gdy zaś te Sądy dla ich niewiadomego mieysca bawienia się, im tuteyszego sądowego Adwokata P. Wzniek za obrońcę z ich szkodą i kosztem ustanowiły, z którym wniesiona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey ustawy prowadzona i ukończona będzie; oni przeto ninieyszym Edyktem napominaią się, ażeby w 90 dniach do excepcyi się stawili, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddali, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrali, tego Sądowi wymienili, i to z prawa czynili, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzą, aby sprawy swey nie zaniedbali, gdyż wszelką szkodę stąd im że wyniknąć mogącą, samiby sobie przypisać byli winni. Dan w Lublinie d. 28 Listodada 1808 roku.

Michałowski.
Domasławski
Belejowski.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelsk. Galicyi Zacho.
Klimaszewski.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panom Pawłowi i Jozefowi braciom Bielińskim ninieyszym Edyktem wiadomo czynią: że subftytut obrońcy spraw maſſy kredalney Woyciecha Sulimirskiego Adwokat Kudlicki, ſtosownie do zgłoszonego sobie sporu przez Pana Jana Kantego Maszkowskiego, w sprawie z ſtrony maſſy kredalney Stanisława Bielińskiego i tey obrońcy spraw Adwokata Fiedorowicza, o przyznanie własności wsi Stara Wola iey zabranie z kalkulacyą zaczętey, na dniu 18 Października roku bieżącego daley zgłoszonego tymże PanomPawłowi, i Jozefowi braciom Bielińskim sporu do tego Sądu żałobę podał, i pomocy sądowey dopraszał ſię. ——— Gdy zaś te Sądy dla ich niewiadomego mieysca bawienia ſię, im tuteyszego sądowego Adwokata P. Jana Hakenszmida za obrońcę z ich szkodą i kosztem uſtanowiły, z którym wnieſiona sprawa podług przepisanego dla Galicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i okończona będzie; oni przeto ninieyszym Edyktem napominaią ſię, ażeby w 90 dniach do oświadczenia ſię, czyli takowy spor z ſtrony P. Jana Kantego Maszkowskiego przez maſſę kredalną Stanisława Bielińskiego zaczęty, a maſſie kredalney Sulimirskiego do obrony zoſtawić, lub czyli tenże spor z zgłaszaiącą go maſſą kredalną wspolnie bronić zechcą, ſtawili ſię, i uſtanowionemu dla ſiebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddali, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrali, tego Sądowi wymienili, i to z prawa czynili, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzą, aby sprawy swey nie zaniedbali, gdyż wszelką szkodę ſtąd może wyniknąć mogącą, samiby sobie przypisać byli winni.

Dan w Lublinie dnia 26 Października 1808.

Michałowski.
Doſtenberg.
Reinl.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel. Galicyi Zachodniey.
Złobicki, P. O. D. Sek.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panu Franciszkowi Kunickiemu ninieyszym Edyktem wiadomo czynią, że P. Juliana z Trembińskich pierwszego zamęścia Trembińska, drugiego zaś Raciborska, przeciwko P. Woyciechowi Kunickiemu, i ninieyszemu cytowanemu Franciszkowi Kunickiemu, tudzież Janowi, i Antoninie z Kunickich małżonkom Męcińskim o zapłacenie summy 339 czer. zł. w złocie c. s. c. na dniu 14 Października r. b. do sądu tego żałobę podała, i pomocy Sądowey dopraszała ſię. —— Gdy zaś te Sądy dla iego niewiadomego mieysca bawienia ſię, iemu tuteyszego Sądowego Adwokata P. Tomasza Dederkę za obrońcę z iego szkodą i kosztem ustanowiły, z którym wniesiona sprawa podług przepisney dla Galicyi Zachodniey Sądowey uſtawy prowadzona i ukończona będzie; on przeto ninieyszym Edyktem napomina ſię ażeby na dzień 27 Lutego 1809 roku do excepcyi ſię ſtawił, i uſtanowionemu dla ſiebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddał, lub innego Adwokata sobie za patrona obrał, tego sądowi wymienił, i to z prawa czynił, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzi, aby sprawy swey niezaniedbał, gdyż wszelką szkodę ztąd może wyniknąć mogącą samby sobie przypisać był winien. Dań w Lublinie dnia 26 Października 1808 roku.

Michałowski.
Domasławski.
J. G. Reinl.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachodniey.
Klimaszewski.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey, Pani Roży Grochowskiey ninieyszym Edyktem wiadomo czynią, że P. Jozef Domin Borkowsski przeciwko ni v, tudzież Rosalii z Frankowskich Oſſolińskiey, Xiędzu Wincentemu Oſſolińskiemu, Teofili Wężykowy, Klarze Oſſolińskiey, i Anieli Steynowy o zapłacenie summ 4000 zł. pol. i 4000 zł. pol. do Sądu tego żałobę podał, i pomocy sądowey dopraszał ſię. —— Gdy zaś te Sądy dla iey za granicą bawienia ſię, iey tuteyszego sądowego Adwokata Pana Izdebskiego za obrońcę z iey szkodą i kosztem uſtanowiły, z którym wnieſiona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey uſtawy prowadzona i ukończona będzie, ona przeto ninieyszym Edyktem napomina ſię, ażeby na dzień 28 Lutego roku 1809 w tuteyszym są-

dzie do excepcyi ſię ſtawiła, i uſtanowionemu dla ſiebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddała, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrała tego sądowi wymieniła, i te z prawa czyniła co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzi, aby sprawy swey nie zaniedbała, gdyż wszelką szkodę ztąd może wyniknąć mogącą samaby sobie przypisać była winna. Dan w Lublinie d. 24 Liſtopada 1808 roku.

K. Michałowski.
Domasławski.
Rath.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachod.
Klimaszewski.

C. K. Sądy Szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey wzywaią tym Edyktem nieznanych sukceſſorow ś. p. Jozefa Zborowskiego, a w szczególności dzieci siostry iego Baronowey Traulo, które w Szląsku Pruskim zostawac maią, z tym dodatkiem: ażeby ſię w terminie prawem przepisanym do dziedzictwa po przerzeczonym Zborowskim pozoſtałego u C. K. Sądow tuteyszych zgłosili i prawo swoie udowodnili, bo inaczey dziedzictwo to iako przepadłe Fiskusowi Królewskiemu oddane będzie, wolne zoſtawuiąc prawo dziedzicom dopoki czas preskrypcyi nie upłynie.

Wzywa ſię oraz tym Edyktem Pani Barbara Dembicka: ażeby deklaracyą swoię względem obięcia dziedzictwa po oycu Wicie Modeście Dembickim w przeciągu roku iednego i niedziel sześciu do C. K. Sądow tuteyszych podała; i oraz uwiadomiona zoſtaie: że porcya dziedzictwa tego na nią przypadaiąca dopoty u sądu przechowaną zoſtanie, aż ona za zmarłą będzie mogła bydź ogłoszona. W Krakowie d. 20 Sierpnia 1808.

Jozef de Nikorowicz.
Pohlberg.
Scherauz.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Krak. Galicyi Zachod.
Morak.

Z ſtrony C. K. Sądow Szlacheckich Krak. Galicyi Zachodniey nieprzytomnemu, i co do mieysca pomieszkania niewiadomemu Macieiowi Tydekowi ninieyszym Edyktem oznaymuie ſię: iż C. K. Fiskus imieniem kościoła i ubogich w Chybicach do sądu tuteyszego przeciw niemu i drugim sukceſſorom niegdyś Xiędza Macieia Zabęckiego probosżcza Chybickiego, względem uznania nieważności teſtamentu pod dniem 3cim Czerwca 1797 roku uczynionego, żałobę podał, i o pomoc sądową do sprawiedliwości ſtosowną dopraszał ſię. — Gdy zaś Sądy ninieysze dla niewiadomego iego mieysca pomieszkania, albo może niebytności w C. K. kraiach dziedzicznych, iemu Macieiowi Tydekowi tuteyszego Adwokata Litwińskiego na iego niebezpieczeńſtwo i koszta iako kuratora uſtanowiły, z którym też zaczęta sprawa ſtosownie do zbioru sądowego dla C. K. kraiow dziedzicznych przepisanego prowadzona i ukończona będzie; przeto iego tym końcem napomina ſię, żeby ieszcze w czaſie przyzwoitym, to ieſt w przeciągu dni 90 sam ſtawił ſię, albo dodanemu kuratorowi swoie ieżeli iakie ma prawne dowody wcześniey przesłał, lub też innego iakiego zaſtępcę uſtanowił, takiego tuteyszemu sądowi wymienił, i podług porządku przepisanego takowych prawnych środkow użył, których do swoiey obrony nayskutecznieyszemi bydź sądzi, albowiem w razie przeciwnym skutki z opoźnienia swego wynikaiące, sobie samemu przypisać będzie muſiał. Tak bowiem uſtawy dla C. K. kraiow przepisane opiewaią.

Jozef de Nikorowicz.
Kannamiller.
Mąkolski.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachod.
W Krakowie dnia 14 Grudnia 1808 roku.
Martinides.

(Przy dzisieyszey gazecie znnyduie ſię agi Dodatek.)